

Friske faglige input fra landsmødet

Varmeplanlægning, velfungerende ledelse, biogas og solvarme dannede et alsidigt program af faglige indlæg på landsmødets anden dag.

Landsmøde

Af journalist Flemming Linnebjerg Rasmussen og journalist Lone Völcker, Dansk Fjernvarme

På landsmødets anden dag er der tradition for, at deltagerne kan vælge mellem flere forskellige faglige indlæg, og også i år var der flere muligheder for at få inspiration med hjem. De to sessioner havde fået den fælles overskrift, "Fremtidens fjernvarme".

Varmeplan Danmark

Jesper Møller Larsen, Fjernvarmeforsyningen Aalborg, er blandt forfatterne bag Varmeplan Danmark 2010, og han var første mand på scenen ved Session A for netop at fortælle om denne plan.

Planen bygger videre på den første Varmeplan Danmark 2008 ved at belyse de gevinster, samfundet vil have ved at omstille Danmark til at være uafhængigt af fossile brændsler, blandt andet ved at udbygge fjernvarmen. En ting er, at fjernvarmen skal nå ud til flere, men Jesper Møller Larsen talte også om, hvilken rolle værkerne ellers kan spille.

Ifølge Jesper Møller Larsen skal den grønne omstilling i praksis nemlig vise sig i form af mere geotermi, solvarme og biomasse på værkerne samt brugen af store varmepumper.

- Biomassen vil blive en af de bærende kræfter de næste 10-20 år. Vi forestiller os, at det bliver et over-

gangsbrændsel, ligesom naturgassen har været de sidste 20-30 år. Alle siger, der er stor rift om biomasse, og at den skal bruges alle andre steder. Jamen, det bliver den bare ikke lige nu, konstaterede Jesper Møller Larsen og tilføjede:

- Vi forestiller os, at biomassen kan indgå som grundlast, men allerede også som mellemlast som supplement til geotermi, solvarme og de andre grundlastbrændsler.

Jesper Møller Larsen identificerede også en række af de barrierer, der står i vejen for, at fjernvarmen kan udfolde det potentiale, Varmeplan Danmark dokumenterer.

- Det er meget vigtigt, at alle hjælper med at løfte os over de forhindringer, fastslog han.

Barriererne er blandt andet manglende strategisk varmeplanlægning i kommunerne, udformningen af de samfundsøkonomiske forudsætninger og spørgsmålet om kompensati on til naturgasselskaberne. Desuden skal rammebetingelserne for kollektive varmepumper på plads, de sidste barmarkssager skal løses, og fordelene ved også at bruge fjernvarmen til lavenergibyggeri skal slå igennem. Hele Varmeplan Danmark 2010 kan downloades via Dansk Fjernvarmes hjemmeside.

Aktiv ledelse

Brødstrup Fjernvarme er kendt som et af de danske fjernvarmeverker, der populært sagt er "fremme i skoene". Fjernvarmeverkets direktør,

- Hvis vi skal have mere sol, kræver det, at vi har nogle store lagre, sagde solvarmegruppens formand, Leo Holm, der hjemme i Marstal har gode erfaringer med et stort damvarmelager. Foto: Thomas Yde.

Per Kristensen, var derfor indbudt til at fortælle om, hvordan han ser på ledelse. Han understregede dog, at han havde respekt for den forskellighed, der er i branchen, og at der er forskellige måder at nå resultater på. - Jeg er ikke nogen ledelsesguru. Og der er bestemt andre løsninger end dem, vi har brugt hos os, understregede han med et smil.

Per Kristensen fokuserede blandt andet på, hvordan han har skabt klare rammer for varmegæret. Eksempelvis anbefaler han, at bestyrelsen har vedtaget klare målsætninger for værket.

- Så er vi sikre på, at alle styrter af sted efter det samme søm, der er banket i væggen. Så kan det godt være, at sømmet skal flyttes et andet sted hen, men så skal vi gøre det i fællesskab.

Han understregede også betydningen af at have en nedskrevet forretningsorden for bestyrelsen, så den kender sin opgave. Det er også vigtigt med nedskrevne kompetenceforhold for ledelsen, så det står klart, hvilke beslutninger ledelsen må tage.

Fredagens anden session bød på interessante indlæg om solvarme og biogas.

Solvarme i stor stil

Leo Holm fra Marstal Fjernvarme fortalte om solvarmeanlæg, der er i voldsom vækst i disse år. I dag er der 118.000 m² solvarmeanlæg i drift og 177.000 m² er planlagt.

Solvarmeanlægget i Marstal var blandt de første, der blev etableret herhjemme, og ifølge Leo Holm, der er formand for solvarmegruppen, er der mange gode grunde til at satse på solen som energikilde.

- Vi får et renere miljø, varmeprisen er kendt 20 år ud i fremtiden, anlægget er nemt at betjene, og det er hurtigt at oplære folk. Vedligeholdelse er der ikke meget af, græsset skal slås, men det tager fårene sig af. Et får pr. 450 m² solfanger er passende, oplyste Leo Holm med et smil.

Selvfolgelig er der også udfordringer ved solvarme. Det er en dyr investe-

Jesper Møller Larsen er en af forfatterne bag Varmeplan Danmark, og han fortalte blandt andet om de barrierer, der aktuelt står i vejen for, at planen kan realiseres. Foto: Thomas Yde.

ring, og solen leverer mest varme, når der er mindst brug for den.

- Den største udfordring er lagring. Hvis vi skal have mere solvarme, kræver det, at vi har nogle store lagre. Jo mindre lagrene er, jo større er varmetabet.

Marstal Fjernvarme har etableret et damvarmelager. Her er varmetabet kun 7 grader C hen over vinteren, så temperaturen i varmelageret i maj måned er på 28 grader.

I Brødstrup og Strandby er der forsøg med borehulslagre, som man i mange år har haft gode erfaringer med i Tyskland.

Afslutningsvis havde Leo Holm en håndfuld gode råd til nye solvarmeværker.

- Køb jord nok, man ved aldrig hvornår der er brug for at udbygge.
- Vær i god tid. Myndighedsbehandlingen kan trække ud.
- Inddrag arkæologer, når I skal grave.
- Få en totalleverandør
- Brug solvarmegruppen.

Rift om biogassen

Biogas er ligesom solvarme tiltænkt en væsentlig rolle i forbindelse med udfasningen af fossile brændsler. Det ses blandt andet i Klimakommissionens anbefalinger. Men til forskel fra solvarme fylder biogassen endnu ikke meget ude i virkeligheden.

- Biogassen mangler investorer i dag, hvor landbruget er presset. Derfor sker der ikke så meget i øjeblikket, forklarede Anne Seth Madsen fra Niras, der afløste Leo Holm på talerstolen.

På papiret er der meget, der taler for biogassen. Regeringens "Grøn Vækst" fastslår, at 50 % af gyllen, skal igennem et biogasanlæg. Klimakommissionen anbefaler biogas som et redskab for at nå målet om 30 % vedvarende energi i 2030. Samtidig har fjernvarmen en målsætning om at være CO₂-neutral i 2050, og der er lokale ønsker om CO₂-neutral energi.

Selv om der i øjeblikket ikke etableres mange biogasanlæg, mener Anne Seth Madsen, at biogassen har så oplagte fordele, at det vil komme.

- Biogas kan, i modsætning til anden biomasse, nemt anvendes til kraftvarme. Afbrænding af biomasse er en midlertidig løsning. Der bliver rift om biogassen, for biogas er det optimale biobrændstof, sagde Anne Seth Madsen, der afsluttede landsmødets session B.

Interesserede kan se eller gense alle indlæggene på www.danskfjernvarme.dk

fr@danskfjernvarme.dk
lv@danskfjernvarme.dk